

Marcia Codinachs i Riera. Inevitablement l'Escola canvia, l'Escola ha de canviar. A una aparent absència de dogmes arquitectònics unívocs, a un creixement fragmentari de les qualitats de l'arquitectura, correspon una Escola d'Arquitectura oberta, multidireccional, orientada però no dogmàtica, coordinada però combinatòria. Temps enrera es va decidir, per part de qui se suposava que podia entendre de les

necessitats professionals i de les possibilitats acadèmiques simultàniament, que l'aposta consegüent era la de l'arquitecte de visió global, no necessàriament destinat al coneixement i a la utilització d'elements arquitectònics especialitzats en aspectes parcials. Des de temps enrera, també, subtils però efectives modificacions de les successives lleis d'educació universitària, propicien una estructura universitària radicalment diferent a la que per la majoria de professors segueix essent el marc de referència del seu exercici docent i de les seves opinions acadèmiques. Per un costat és un factor substancial la substitució del curs, com a unitat de mida docent, pel concepte molt més abstracte, però versàtil, de crèdit o, en la seva traducció operativa hores de classe/setmanes; per altre banda l'aparició de la figura del Professor Titular -per el valor qualitatiu, en quasi equivalència amb el Professor Catedràtic i amb igualtat de dret de responsabilitat docent, i pel pes qualitatiu donat el nombre que se suposa es promourà- proposa un teixit organitzatiu de gra molt més petit i pròxim a les diferències que s'evidencien, fins i tot, dins del nostre Departament.

Es planteja, doncs, una situació de renovació amb uns marges de referència ben definits que tendeixen a preparar un camp de treball de textura molt petita, formada a base de crèdits impartits per molts possibles professors responsables, i que, pot ser paradoxalment, han d'estructurar-se de manera que s'imparteixi docència en el sentit més generalista possible. Això vol dir que no es tracta de proposar unes vies docents unívocues, potser reductores, ni linealment dirigides, sino que es tracta de construir un ensenyament, i consegüentment una organització de les unitats estructurals (Escola, Departaments...) pensats desde la multiplicació de les possibilitats de l'ensenyament i dels aprenentatges, i que es tracta d'aconseguir unes relacions entre les diferents disciplines que no estiguin pre-establertes, sino per establir, per revisar, per renovar:

- L'arquitectura, el projecte, l'ensenyament, pot ser aquella determinada manera de lligar-les.
- L'arquitectura, el projecte, l'ensenyament, pot estar en aquell oblit premeditat d'alguna d'elles, o en l'obsessió per l'exclusivitat d'alguna altra.

Això vol dir també, que s'ha de demanar una organització dels Departaments de manera que no suposi la repetició sorda, any rera any, de temàtiques tancades en si mateixes, i que els faci capaços de contenir en si mateixos la llavor del canvi automàtic, de la generació de textura docent fina en continua adaptació. I en aquest objectiu, l'Escola ha trobat -a Barcelona i al Vallès-, ha re-descobert l'objectiu real, i a la vegada l'instrument de necessària solidesa i coherència: la vertebració dels estudis a partir dels Projectes d'Arquitectura, que reben l'encàrrec de l'Escola d'organitzar i impartir una part molt important de les assignatures obligatòries de la carrera i que a més s'institueixen com a veritable columna vertebral, recurrent tota la longitud del treball dels estudiants. Ara tenim per tant, l'oportunitat de descobrir tot aquell bagatge de material projectual, en estat pur, amb el que l'estudiant accedeix a l'Escola, en un moment en que l'arquitectura i la ciutat es situa en conceptes menys directament dibuixables, menys resolubles des d'adiestraments formals establerts. Efectivament era el moment. Era el moment d'aclarir a l'Escola quin era el nostre paper en l'ensenyament de l'Arquitectura, de dissoldre l'escèptica actitud majoritària dels professors de Projectes, d'assumir aquell anomenat paper vertebrador de tots els ensenyaments de l'Escola, des de la seva aplicabilitat, i des de la capacitat de fer de catalitzadors de les activitats

DP.0 TEXTES SOBRE EL NOU PLA D'ESTUDIS. Marcia Codinachs i Riera. Carlos Martí Arís. Eduard Bru i Bistuer. Albert Viaplana i Veà. Jordi Garcés i Brusés. Carles Fochs i Àlvarez. Pere Riera i Pañelles. Xavier Monteys Roig. Lluís Sobrevia i Vidal. Març 1993.

56 → 57
52

Handwritten text in a stylized script, possibly a form of shorthand or a specific dialect. The text is arranged in several lines, with some characters appearing to be numbers or symbols. The script is highly stylized and difficult to decipher.

acadèmiques. Era el moment d'organitzar un Departament:

- capaç d'estructurar propostes docents, més enllà de l'àmbit de cada un dels cursos de Projectes.
- implicat en l'orientació acadèmica de l'Escola.
- conscient del paper de cada un dels professors, i de la necessitat de donar serveis i facilitar la seva feina.

Per això s'han establert uns objectius docents dirigits a aconseguir millor versatilitat en el planteig dels grups de professors que es responsabilitzen de les diferents assignatures de manera que a partir d'uns mínims estructurals i mitjançant l'aprovació dels òrgans adequats del Departament, permeti ampliar l'oferta docent. Simultàniament, s'ha de considerar la xarxa de llocs docents assignats al Departament pel Nou Pla d'Estudis, impulsada pels responsables del propi Departament, com la possibilitat de plantejar apropaments a l'ensenyament que vagin més enllà de l'actual única possibilitat per curs. S'ha de pensar amb les assignatures de curs, en les optatives lligades a ells, en altres optatives, en les lliures eleccions, l'Aula de P.F.C., les propostes de la possible assignatura dedicada a Arquitectura i Informàtica... Per altra banda, si bé és sempre possible establir vies que permetin l'aprenentatge amb independència de les temàtiques desenvolupades per l'estudiant de Projectes, no és menys cert que hem d'abordar l'accés a noves temàtiques projectuals que independentment de la mida, de l'escala, de les tradicions competencials, exigeixen l'atenció específica i puntual d'alguns dels nostres cursos. És evident que no es projecta i per tant no s'ensenya a projectar evitant cap de les disciplines tècniques que donen al cos físic de l'arquitectura, com també és evident que no es projecta i per tant no s'ensenya a projectar entre unes franges determinades de tamany d'actuació, excloent allò petit o allò gran, i precisament és feina ineludible del nostre Departament el concepte bàsic de "l'escala d'intervenció", tant dubtosament oblidat en els últims anys de l'arquitectura catalana cegament confirmadora de l'Escola de Barcelona. Objectius docents dirigits, també, a aconseguir ocupar els dos extrems temporals de la carrera o dels estudis d'Arquitectura:

- El primer curs que té l'objectiu doble de fer oblidar aquell terreny de ningú que ha estat fins ara l'accés als estudis d'arquitectura, i de tensionar el fins ara estèril coneixement de les eines de representació, presentades com la possibilitat buida de contingut, del pur adiestrament instrumental; i per altra banda, alhora que es reforça aquella presència estructural del fet de projectar com a objectiu definitiu l'omplir de contingut els estudis des del primer moment amb la responsabilitat de donar sentit arquitectònic a tots els ensenyaments de l'Escola.
- El III cicle com a lloc "d'investigació", d'intercanvi, per excel·lència.

Som hereus d'un III cicle que a part del modèlic Programa de Doctorat del professor Heli Piñón, i del més indefinible treball de Josep Muntañola, s'ha presentat com a aquell lloc inaccessible, camp de treball de només certs iniciats.

El Departament de Projectes ha començat ja a obrir l'accés al III cicle per a cursos d'especialització, "Disseny de Mobiliari", "la gran escala"..., a iniciar un Programa de Postgrau interdepartamental, i està en tràmit l'inici d'un Màster, "L'arquitectura de la gran escala", a més d'altres iniciatives que s'estan preparant i que des d'aquestes línies encoratjo amb especial èmfasi. Iniciatives totes acollides amb gran atenció per la resta de l'ETSAB. Per aconseguir tot això he aplegat un equip de direcció, de confiança, format per aquelles persones que han coincidit en la necessitat d'ampliar la capacitat de treball del Departament des d'aportacions diverses, de manera que, a més casi tots els cursos hi son representats, i al que he d'agrair l'incorporació, amb la seva molt valuosa col.laboració de persones que en algun moment s'han volgut presentar com oposades a la vostra intenció de treball. D'aquesta manera l'equip de direcció queda compost per els següents professors:

Marcia Codinachs, Cap de Departament. Pere-Joan Ravetllat, Cap Delegació Barcelona. Carles

Fochs, Cap Delegació Vallès. Josep Lafont, Secretari del Departament. Guillermo Bertolez. Eduard Bru. Francesc Fernández. Moisés Gallego. Carlos Martí. Joan Pascual. Xavier Pouplana. Joan Roig. Jordi Romeu. Aquesta organització, té com a objectiu assessorar als responsables directius, per tal de que totes les decisions comptin amb el recolzament més ampli possible, tot i abans de ser sotmeses al debat i a l'aprobació reglamentaria de les Juntes de Delegació i del Consell de Departament. Un assessorament que es concreta en una sessió setmanal de treball, tots els dijous pel matí a la que a més estan tots convidats. Per altre banda l'amplitud de la representació, permet que, lluny de l'enclaustrament de l'informació en grups minoritaris, aquesta s'extengui de forma automàtica entre gran part del professorat, permetent un equip de direcció que difícilment es pot situar sota objectius llunyans dels interessos i problemes del professorat. A més de l'interès de col.laboració i representació genèrica, cada un dels membres de l'equip assumeix la responsabilitat més directe de coordinar un aspecte concret de treball, de manera que s'han establert els següents coordinadors:

- COORDINADOR DE BECARIS: Moisés Gallego.
- COORDINADOR DE RELACIONS AMB ELS ESTUDIANTS: Guillermo Bertólez.
- RECERCA DE SPONSORITZACIONS: Jordi Romeu
- RESPONSABLE D'ARXIUS: Josep Lafont.
- COORDINADOR DE NECESSITATS D'ESTRUCTURA FÍSICA: Xavier Pouplana
- RESPONSABLE DE PUBLICACIONS: Joan Roig, amb Carme Ribas i Franc Fernández.

Per altre banda cal esmentar que Jordi Romeu ha sigut anomenat Director de la Borsa de Treball de l'ETSAB, i que Guillermo Bertólez és membre de la comissió que la controla.

Cal esmentar, també, que en les últimes eleccions a la Junta d'escola el Departament de Projectes ha aconseguit una representació nombrosa com mai, i formada pels professors:

Pilar Cos Riera. Alfred Linares Soler. Xavier Pouplana Solé. Marcia Codinachs Riera. Eduard Bru Bistuer. Pere Joan Ravetllat Mira. Albert Viaplana Vea. Víctor Brosa Real. Carlos Ferrater de Lambarri. Jordi Garcés Brusés. Carles Martí Arís. Juan Carlos Montiel Díez. Josep Muntañola Thornberg. Alfons Soldevila Barboza. Joan Arias Roig. Guillermo Bertólez Cue. Bartolomé Mestre Mari. Carme Ribas Seix. Roberto Terradas Muntañola. S'ha d'entendre, doncs, que es objectiu de l'equip de direcció que la totalitat dels temes que pertocan al Departament estiguin totalment oberts a la vostra col.laboració, i a la vostra informació pels canals que s'han explicat, a més dels comunicats periòdics d'informació que es faran arribar. Si el Departament ha d'aconseguir tornar a tenir ritme al pols, s'ha pensat convenient que aquesta publicació que es presenta amb aquest primer número, sigui un dels llocs on es faci palès, entenent-la com aquell lloc on es podran mostrar totes aquelles activitats que poden ser útils, per tal d'entendre la nostra diversificada activitat.

març de 1993

COMENTARIOS E INFORMACIONES SOBRE EL NUEVO PLAN DE ESTUDIOS DE LA E.T.S.A.B. Carlos Martí Aris. Después de un proceso largo y complicado, el nuevo Plan de Estudios para la obtención del título de Arquitecto (Plan 93) está a punto de ver la luz. Si se cumple el calendario previsto para la aprobación y tramitación del Plan, éste podría ser ya aplicado a partir del inicio del próximo curso 93-94. Aún relativizando la importancia que los planes de estudio tienen para la vida universitaria (en el

sentido de que un nuevo plan, por sí solo, no modifica la capacidad de los docentes ni el interés de los estudiantes) hay que reconocer, sin embargo, que la instauración del Plan 93 constituye una ocasión propicia para reflexionar críticamente sobre la Escuela, con la intención de corregir los defectos observados e incorporar las mejoras que la experiencia aconseje. Esta es la tarea que el Departamento de Proyectos Arquitectónicos de la ETSAB se propone llevar a cabo en los próximos meses, abriendo un debate